

nykker at høre eller føler sig tiltalt af. Her i Byen er der flere Præster, saagodtsom ved hver Kirke 2, 3 eller 4; paa Landet er der paa de fleste Steder kun en eneste ved hver Kirke, og saaledes kan det jo godt være, at man skal vidt omkring, maasse flere Mil, inden man kommer til den Præst, man føler sig tiltalt af. Saa kommer endvidere Tiden til Benyttelsen. Paa Landet afholdes der kun en eneste Gang om Ugen offentlig Substjeneste, her i Byen kunne vi, naar vi have Leilighed, begynde om Morgenen Kl. 10, have vi ikke Leilighed paa den Tid, kunne vi bide til Kl. 2 og have vi endnu ikke Leilighed, er der ogsaa Udgang om Aftenen (Kl. 7 om Morgenen). Sa, ogsaa Kl. 7 om Morgenen, som jeg hører det ærede Medlem sige; det er altsaa endnu tiere. Nu kan det jo maasse være meget forskjelligt i Henseende til de Krav, der i saa Henseende stilles, men vi, der bo ude paa Landet, vide jo godt, at vi ikke kunne gaa fra Hus og Hjem Alle paa een Gang; Familiefødrene have jo da gjerne Forretten, og efter dem kommer den store Mængde tjenende Personer. Vi vide jo desuden, at vore Forretninger medføre, at vi paa visse Tider ere bundne til Hjemmet, og ganske i Modfætning til, hvad man ser her i Hovedstaden, hvor man jo — som det i disse Dage staar at læse i Bladene — søger at slippe fri for den tjenende Klasse til visse Tider af Dagen, er det derimod paa Landet en Sjældenhed, at det tjenende Personale er fri. Var det ikke da ønskeligt, om man der kunde komme saa vidt, at man havde Substjeneste to Gange om Søndagen i hver Kirke; kunde der være noget særdeles Feilagtigt deri? Vi maa huske paa, at der er mange usunde Strømninger, der gaa igjennem Befolkningen, og det vilde ikke bidrage mindst til at lede dem i det rette Spor, naar der blev givet saa Mange som muligt Leilighed til at høre Ordet. — Der er talt om, at Retten til Kirkernes Benyttelse vilde fremkalde Rivninger, men jeg veed dog ikke, om disse skalde kunne tænkes at blive saa store; vi have i det Mindste slet ikke set noget til de Rivninger, der har været talt saameget om. I de Valgmenigheder, der bestaa, er det gaaet ganske rolig til, ja vi have endog saa Exempel paa, at i den Valgmenighed, som først blev oprettet, prædiker Sognepræsten og Valgmenighedspræsten hver i sin Kirke, eftersom Leilighed frembyder sig, og have god Tilstrømning begge Steder. Naar det er blevet fremdraget, at Kirkekommissionen har udtalt, at der var noget Farligt deri, da forekommer det mig, at vi slet ikke nu kunne henvise til denne Kommission, thi dens Virksomhed ligger tilbage før den Tid, da Valgmenighederne begyndte, og den kan altsaa ikke have vundet nogen Erfaring i saa Henseende.

Det andet Punkt, som der her er Strid om, er Ansættelsen af theologiske Kandidater; ogsaa her frygter man, at det ikke skal gaa rigtig til. Mig er det fra min tidligste Ungdom af blevet ind-

prentet at have Meget tilovers for Præsterne og at anse dem for Folk, der offrede deres Tid til at vinde Sjæle, til at være Sjælesørgere, og den Forestilling har jeg ogsaa beholdt senere i min Ungdom og altsaa været en Ven af Præsterne; men efterhaanden som Tiden er skreden frem, har jeg havt Leilighed til at gjøre en ganske anden Erfaring end den, jeg havde i min Uskyldighedstilstand. De Præster, der blive beskaffede af Regjeringen, ere ubekendte for de Menigheder, de tiltræde; de Folk, som Præsten skalde have sin Støtte af, indtage en afventende Stilling; de vide ikke, hvad det er for en Mand, der er kommen til dem, og holde sig altsaa tilbage, men der er andre Folk, som ikke holde sig tilbage, som nærme sig Præsten. Naar han skal besætte sin Præstegaard baade med levende og død Befætning, saa komme disse Folk til ham og ville hjælpe ham tilrette, og navnlig indfinde de sig i Anledning af Handel; de vide, at hans Omstændigheder undertiden og vel for det meste ere simple nok. Disse Folk hjælpe Præsten paa en saadan Maade, at han snart lærer at nære Mistillid, og han overfører denne Mistillid paa Menigheden, hvorved der strax kommer en Tilstand tilstede, der ikke er heldig. Naar derimod Valgmenigheden faar en Præst, bliver han kaldet af selve Menigheden og er ikke uden Befjendtskab forud; de maa jo være noget bekendte med hinanden, førend de træde sammen. Menigheden og Præsten mødes med Velvillie, hans pekuniære Omstændigheder fordre ikke, at han skal besætte en Præstegaard med en stor Befætning, men han faar Naad og Betænkning af dem, der skulle lønne ham, thi de vide saa godt, at han ikke kan leve, uden at de holde ham; altsaa hjælpe de ham tilrette, der vækkes strax en Tillid, og denne Tillid føres ud i det daglige Liv. Nu har der vel været Tale om, at Præsterne skulle søge Udgang med hverandre for at styrkes, men det er ligesaa meget med Medlemmerne af Menigheden som med de andre Præster, at de skulle søge Udgang. Derfor Præsten skal vække sin Menighed, maa han ogsaa være bekendt med, hvad der rører sig i Folket fra Øverst til Nederst, det Mindste med det Største. Der er altsaa slet ingen Fare i den Henseende. Det ligger imidlertid ikke nu for, men muligvis kunde det komme til at foreligge, og i saa Fald skalde jeg ikke være uvillig til at gaa ind paa, om der blev sat en Aldersgrænse, selv om den endog blev sat noget høit. Det er f. Ex. sært at tænke sig, at en theologisk Kandidat, der besætter sig paa Verdommens Begne med Højskoler og andre Skoler som Kandidat, indtil han naaer sit 40de Aar, absolut skal gaa hen og tage en Stilling som Kapellan eller et mindre Embede for derefter snart at søge at komme til en Valgmenighed; den Stilling synes mig er noget uheldig. — Jeg skal ikke forlange Forhandlingen videre, jeg ønsker, at Lovforlaget maa blive vedtaget i den Skikkelse, hvori det foreligger.